

Efets da la schelira permanenta en Bregaglia.

MAD

Schelira permanenta e crudadas da grippa

Mesiraziuns en Bregaglia sco project da la ARGE ALP

■ (cc) Cun radar e radis infracotschens emprovan perscrutaders vi dal Pizzo Cengalo en la Bregaglia da survegnir dapli enconuschientschas davart bovas e crudadas da grippa. Il project da la Cuminanza da laver da las regiuns alpinas sut la batgetta dal Grischun duai gidar a percorscher ed a survegliar meglier instabilitads da la grippa en il territori alpin. Ils ultims onns èn vegnidas registradas en regiuns autalpinas dapli bovas e crudadas da grippa en regiuns da la schelira permanenta. Tals eveniments pon far directament u indirectamain gronds donns vi d'abitadis, vi da meds da traffic e vi d'ulteriuras infrastructuras e chaschunan adina puspè restricziuns considerablas en il sectur turistic.

In dals exemples ils pli prominent dastgass esser la crudada da grippa al Pizzo Cengalo (Bregaglia) ils 30 da december 2011. Sco consequenza directa da quest eveniment han sendas da viandar popularas e rutas da rampignar enconuschientes stuì vegnid serradas. Fermas precipitaziuns han alura chaschunà la stad 2012 pliras bovas or dals sediments da la crudada da grippa. Quellas èn arrivadas per part fin giu a Bondo, nua ch'ellas han fatg gronds donns.

Il project «Influenza da la schelira permanenta sin bovas e crudadas da grippa»

da la Cuminanza da laver da las regiuns alpinas (ARGE ALP) ha fixà la finamira da chapir meglier ils mecanissem da statgament da bovas e da crudadas da grippa en la schelira permanenta e da far sin basa da las enconuschientschas transfer auter in catalog, sut tge circumstanças ed en tge situaziuns ch'ins sto plitgunsch far quind cun tals evenimenti. Il project è vegni lantschà l'onn 2012 e duai esser terminà fin l'onn 2015. Al project sa participeschon l'uffizi da guaud e privels da la natira dal Grischun, la vischnanca da Bregaglia, ils biros d'experts Bonanomi SA e Terrarsense, il WSL institut per la perscrutaziun da la naiv e da las lavinas SLF, la scola politecnica federala da Türrit e l'uffizi da geologia da Bulsauna.

Questa stad vegnan mesirads cun in radar moviments en la paraid-crap dal Pizzo Cengalo. Cun il radar pon vegnir constatads moviments en la dimensiun da millimeters. Parallelamain a quai vegnan fatgas registraziuns cun radis d'infracotschen che permettan conclusiuns davart las temperaturas dal grip. La speranza è quella da gudagnar novas enconuschientschas davart moviments da grondas paraids-crap che vegnan chaschunads da las temperaturas.

Las mesiraziuns vegnan alura evaluadas e discutadas la primavaira 2014 en in laveratori cun expertas ed experts da

tut ils stadii commembres da la ARGE ALP.

Survista da la ARGE ALP

La ARGE ALP ha l'intent d'aprofundar la conscientia dad esser responsabel per il spazi da viver alpin, ed ella vul sviluppar vianant questa conscientia en moda persistenta per il bain da las abitantas e dals abitants. A la cuminanza da laver, ch'è vegnida fundada l'onn 1972 en il Tirol, appartegnan diesch pajais federativs, regiuns e chantuns da quatter stadii. Commembres èn ils chantuns svizzers Grischun, Son Gagl e Tessin, ils pajais federativs austriacs Salzburg, Tirol e Vorarlberg, il pajais federativ tudestg Baviera sco er las regiuns talianas Tirol dal Sid, Trient e Lumbardia. Presidiada vegn la ARGE ALP mintgamai per in onn d'in da ses commembres. Actualmain è quai il Trentino. Ulteriuras infurmaziuns sut: www.argealp.org.